

Geachte relatie,

Met deze mail informeren wij u als belangrijke samenwerkingspartner over de huidige kritieke situatie in de asielopvang van het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA). Daarbij willen we u nadrukkelijk om hulp vragen, voor extra opvangplekken in uw gemeente op korte termijn. Bovendien informeren we u, geheel niet lichtvaardig, over een opdracht van het ministerie van Asiel en Migratie die het COA binnenkort zal uitvoeren betreffende gezinsleden van statushouders die nareizen (nareizigers).

Vanzelfsprekend hadden wij graag gezien dat het tekort aan opvangplekken zich niet zou hebben voorgedaan. Ook zijn we ons bewust van de zeer ongunstige timing. Deze situatie is in eerste instantie voor het welzijn van onze bewoners, maar ook voor u als belangrijke samenwerkingspartner en voor de medewerkers van het COA, zeer zorgelijk. Hoewel veel gemeenten en provincies zich samen met ons inspinnen om asielopvang mogelijk te maken, is er meer nodig om de kerstperiode en het eerste kwartaal van 2026 goed door te komen. In deze mail lichten wij dit nader aan u toe.

Oproep voor extra opvangplekken

Het COA heeft dringend extra opvangplekken nodig. Wij vragen u daarom om met ons te kijken naar mogelijkheden in uw gemeente. Wij werken graag samen aan reguliere, langjarige opvang, maar ook tijdelijke opvang kan ons de komende maanden aanzienlijk helpen. Het bezettingspercentage op COA-locaties ligt al geruime tijd gemiddeld boven de 100%, zowel voor reguliere asielzoekers als voor alleenreizende kinderen en jongeren (amv). En het ziet er naar uit dat de bezetting verder zal stijgen, terwijl het aantal plekken door sluitingen afneemt. In de eerste week van januari dreigt een acuut tekort van bijna 2.000 direct inzetbare opvangplekken. Eind eerste kwartaal 2026 loopt dit bij gelijkblijvende omstandigheden op naar ruim 5.000 opvangplekken. Een belangrijke oorzaak is het grote aantal statushouders dat in de opvang verblijft in afwachting van huisvesting in een gemeente, waarvan een deel nareiziger is. Ook moeten verschillende, tijdelijke noodopvanglocaties sluiten en komt er onvoldoende nieuwe opvang bij. Dankzij de inzet van veel gemeenten is het gelukt om diverse aflopende locaties - in totaal ruim 3000 plekken die omstreeks 1 januari zouden aflopen - te verlengen. Desondanks is het totale aantal opvangplekken onvoldoende.

Maatregelen betreffende nareizigers

Het ministerie van Asiel en Migratie heeft het COA de opdracht gegeven om binnenkort nareizigers naar hotels te brengen in of nabij de gemeente waar het COA statushouders aan heeft gekoppeld (koppelgemeente), nadat zij het aanmeldproces in Zevenaar hebben doorlopen. Over deze maatregel heeft het departement u separaat per brief geïnformeerd. Het COA zal de nareizigers in hotels onderbrengen en draagt in eerste instantie, voor maximaal zes maanden, de kosten hiervan. Gemeenten wordt gevraagd de verantwoordelijkheid voor de huisvesting over te nemen, bijvoorbeeld, onder andere, via de HAR/HAR+ regeling. Vanaf dat moment tellen deze mensen mee voor de Taakstelling huisvesten vergunninghouders. Wij erkennen dat deze maatregel alles behalve wenselijk is en de timing tijdens het kerstreces zeer ongunstig, maar begrijpen dat de maatregel noodzakelijk wordt geacht om de druk in de opvang enigszins te verlichten. Tegelijkertijd voorzien we dat deze maatregel onze capaciteitsproblemen niet geheel gaan oplossen, daar is veel meer voor nodig.

In de weken van het kerstreces starten wij met de uitrol van deze maatregel. We beginnen kleinschalig en intensiveren dit vanaf de week van 5 januari. Gemeenten worden zo vroeg mogelijk geïnformeerd, en in ieder geval minimaal twee dagen voorafgaand aan plaatsing. Voor verdere informatie over de maatregel verwijzen wij u naar de brief die u al ontving van het ministerie.

Samenwerken aan een stabiele en toekomstbestendige asielopvang

Het COA werkt hard aan stabiele en toekomstbestendige asielopvang, zodat dit soort noodmaatregelen in de toekomst niet meer nodig zijn. Dat betekent: voldoende, langjarige, kwalitatieve opvanglocaties, evenwichtig verspreid over Nederland, waar asielzoekers ook bij schommelingen in de bezetting menswaardig kunnen worden opgevangen. Deze opgave kan het COA niet alleen realiseren. Daarvoor is samenwerking met gemeenten en provincies nodig én ondersteunend beleid vanuit het Rijk, zoals structurele financiering, een goede uitvoering en

handhaving van de Spreidingswet en maatregelen die de uitstroom van statushouders naar gemeenten bevorderen. Daar blijven wij, hopelijk samen met u, voor pleiten.

Wij zijn ons bewust van de complexiteit van dit vraagstuk en de inspanning die wij van u vragen. Graag blijven wij in goed gesprek hierover. We zijn uiteraard bereid bovenstaande aan u toe te lichten.

Met vriendelijke groet

Bestuur COA